

Sjednocování a vývoj judikatury ústavních soudů

Miloš Večeřa

Ve dnech 25.–27. října 2000 se v historickém slovenském městě Levoči konala mezinárodní konference na téma Sjednocování a vývoj judikatury ústavních soudů pořádaná Ústavním soudem Slovenské republiky v rámci programu Phare.

Konference se zúčastnili představitelé několika ústavních soudů, a to většina slovenských ústavních soudců, dva soudci Ústavního soudu ČR a dále soudci ústavních soudů Maďarska, Ruské federace, Ukrajiny a Slovinska. Mezi zvlášť čestné hosty patřil prof. Jochen Frowein, ředitel Institutu Maxe Plancka v Heidelbergu a doc. Viera Strážnická ze strasbourgského Evropského soudu pro lidská práva. Dále se konference účastnili právní teoretikové z oblasti ústavního práva a teorie práva ze slovenské bratislavské a košické právnické fakulty a z České republiky z pražské, brněnské a plzeňské právnické fakulty a rovněž pracovníci některých slovenských justičních orgánů.

První den jednání konference zahájil předseda Ústavního soudu Slovenské republiky doc. Ján Mazák a zazněly celkem tři referáty, které uvozovaly zaměření diskuse prvního dne konference. Nejprve vystoupil se svým referátem prof. Jochen Frowein (Institut Maxe Plancka Heidelberg) na téma Sjednocování a vývoj rozhodování ústavních soudů, ve kterém rekapituloval stav a tendence evropského ústavního soudnictví. Následovalo vystoupení doc. Vieri Strážnické (Evropský soud pro lidská práva Strasbourg), ve kterém rozebrala úlohu Evropského soudu pro lidská práva ve sjednocování a vývoji judikatury ústavních soudů. V posledním vystoupení pak JUDr. Juraj Babjak (ÚS SR) analyzoval úlohu judikatury Evropského soudu pro lidská práva v judikatuře Ústavního soudu Slovenské republiky s uvedením některých konkrétních rozhodovaných případů. Po proběhlé diskusi si v podvečer účastní-

ci konference prohlédli historický střed města Levoče a jeho pamětihodnosti.

Ve druhém dni jednání nejprve zazněla vystoupení zástupců ústavních soudů ze Slovinska a Ruské federace. Dr. Arne Marjan Mavcic se zabýval vlivem judikatury Evropského soudu pro lidská práva na rozhodnutí, která přijímá Ústavní soud Slovinska a Nikolaj Vasiljevič Vitruk přednesl příspěvek na téma Ochrana práv a svobod člověka a občana Ústavním soudem Ruské federace v kontextu působení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Po diskusi vystoupil v dalším bloku JUDr. Eduard Bárány (místopředseda ÚS SR) s velmi aktuálním příspěvkem zabývajícím se rozhodováním ústavního soudu v postmoderní situaci, představující specifický rámec soudního rozhodování v globalizujícím se světě. Na jeho vystoupení navázal Doc. Miloš Večeřa (PrF MU Brno) rovněž s obecněji laděným příspěvkem na téma Legální spravedlnost a soudcovské rozhodování, ve kterém podrobněji rozvedl kontexty spravedlnostních úvah v rozhodování soudce, včetně vztahu k problematice právní jistoty a legality. Po diskusi navazoval další blok k problematice interpretačních metod a právní argumentace. Nejprve Doc. Aleš Gerloch (PrF UK Praha) rozebral metody výkladu práva z hlediska potřeb rozhodovací činnosti ústavního soudu, včetně problematiky logických argumentů. Návazně pak JUDr. Imrich Kanárik (PrF UPJŠ Košice) vztáhl otázky interpretace práva na řešení konkrétních soudních případů. Prof. Pavel Holländer (ÚS ČR) rozebral hlavní doktríny v dosavadní judikatuře Ústavního soudu ČR, k nimž patří zejména doktrína materiálního chápání právního státu, ochrana oprávněné důvěry v zákon, ústavně konformní interpretace jednoduchého práva a princip sebeomezování. V posledním příspěvku bloku se

JUDr. Drahomíra Houbová (PrF MU Brno) zabývala problematikou právní argumentace a na konkrétních rozhodnutích Ústavního soudu ČR poukázala na případy nejednotné právní argumentace. Po skončení jednání druhého dne shlédli účastníci konference koncert kvarteta COLLEGIUM T.L.T. uspořádaný při příležitosti konference v Městském divadle v Levoči.

V poslední třetí den jednání konference zazněly tři příspěvky na téma zvláště specifické pro rozhodování ústavních soudů – votum separatum. Nejprve Doc. Alexander Brösl (PrF UPJŠ Košice) rozebral historický vývoj a kladné a záporné stránky institutu odlišného stanoviska. Návazně JUDr. Lajos Mészáros (ÚS SR) rozebral funkce odlišného stanoviska a jeho využívání v praxi Ústavního soudu SR. Jako poslední vystoupil Prof. Jan Filip (PrF MU Brno) a podrobně rozebral situaci v používání votum separatum Ústav-

ním soudem ČR, včetně řady statistických údajů o vývoji a stavu odlišných stanovisek. Po proběhlé diskusi uzavřel jednání konference předseda Ústavního soudu Slovenské republiky doc. Ján Mazák, když shrnul přínosy a závěry konference.

Celkově lze ke konferenci konstatovat, že její hodnocení, které neoficiálně zaznělo mezi účastníky, vyznělo velmi pozitivně. Zejména je třeba ocenit vzájemnou výměnu zkušeností, názorů a stanovisek k problematice, která je v zásadě u všech ústavních soudů velmi podobná, a to nejen v rámci příspěvků a navazující diskuse, ale i v konferenčních kuloárech. Konference byla zorganizována velmi profesionálně a do všech detailů, což není u obdobných konferencí běžným standardem. Všechny příspěvky, které na konferenci odezněly, budou publikovány v připravovaném sborníku.